СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 288. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 11-го ГРУДНЯ 1948. No. 288. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 11, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИВИТЬСЯ ДОПИТАМ КОМІСІЇ НАД ШПИГАМИ

Вашингтон, 9 грудня. — Президент Труман підчас пресової конференції назвав поновно „червоним селедцем" переслухання свідків в справі шпигунства комісією неамериканських діянь і заявив, що до ведення слідства є покликаний департамент справедливости. Він сказав, що оприлюднювання зізнань в комісії ослабить процес проти провідних комуністів, який має початися в Ню Йорку. Про саму комісію президент сказав, що вона мертва, бо її члени не є перевибрані при останніх виборах до конгресу.

Департамент справедливости від себе видав заяву, що невмісним є переслухання свідків комісією неамериканських діянь в справі обвинувачення Витакера Чемберса, винесеного проти Алджера Гіса, наче б то Гіс забирав копії важливих документів з департаменту стейту для передачі Совєтам. Генеральний прокуратор Там Кларк заявив, що переслухання є передчасне і пошкодить слідству, яке веде федеральна велика лава в Ню Йорку в справі шпигунства. Він зажадав, щоб комісія перервала дальші переслухання.

Не зважаючи на заяву президента Трумана і ген. прокуратора Кларка комісія переводить допити дальше, а її провідник, конгресмен М. Никсон закинув президентові й прокураторові змагання до вбиття слідства і намір пошкодити виконуванню справедливости. Комісія покликала на переслухання Джуліяна Водлі, колишнього урядовця департаменту стейту, одначе він відмовився виявити, чи то він забрав документи з департаменту стейту для передачі їх в руки совєтських агентів. Чемберс сказав на переслуханні комісії, що то Водлі забирав документи з бюра.

З Ню Йорку наспіли вісті, що там дальше ведеться слідство перед великою лавою і що на переслуханні явився як один зі свідків Роберт Е. Стріплінґ, головний слідчий комісар для конгресової комісії. Крім нього переслухували дальше Алджера й Доналда Гіс, колишніх урядовців департаменту стейту, і Витакера Чемберса. Слідство є тайне й свідки не виявили нічого перед кореспондентами, які їх зустрінули після зізнань.

ПРЕЗИДЕНТ БУДЕ ПРОВІДНИКОМ НА ІНАВҐУРАЦІЙНІЙ ПАРАДІ.

Вашинґтон. — У передних зядах інавгураційної паради для нового президента буде їхати самий президент. Це буде історична подія, бо в минулому ще такого не бувало. Парада відбудеться 20 січня. Тому, що дехто пригадує, що першим президентом, який їхав на чолі паради був Тома Джеферсон, який їхав на коні, впорядчики відповідають, що Труман буде першим, який їхатиме автом.

ОБРАХУВАЛИ ГОЛОСИ ПРИ ВИБОРАХ.

Вашинґтон. — Урядові цифри з усіх стейтів, за виїмком стейту Коненикат, виказують, що загальне число голосів, відданих на президента дня 2 листопада, досягло цифри 48,680,009. Усіх відданих голосів було 49,363,391, одначе не всі виборці голосували на президента. Труман дістав 24,104,548 голосів, Дюї 21,969,625, Турмонд 1,169,213, Волес 1,156,856, Тамес 132,138, Ватсон (проґібіціоніст) 103,343, а всі інші кандидати менше ніж 100,000 разом.

З обчислення виходить, що президент Труман дістав тільки релятивну бульшість, тобто менше ніж половину всіх голосів, відданих на президента. Його голоси в Колеґії Електорів дійдуть до висоти 304, а Дюїя 189.

ПІДСЛУХУВАЛИ ТЕЛЕФОН ПОСАДНИКА МІСТА НЮ ЙОРК.

Приватні й урядові телефони колишнього нюйорського посадника міста Джеймса Дж. Вокера підслухували поліційні агенти, як це виявив колишній секретар посадника, Чарлз С. Генд. Він каже, що тільки один телефон не можна підслухувати, а це той, який веде з ратуша до директора поліції і має окремий тунел. Генд відкрив підслухування в 1928 р. Він признався, що сам це робив, одначе він зробив це на приказ старшого поліційного агента. На запит, пощо це роблено, Генд сказав, що треба догадатися.

МАЙЖЕ — РОЗБИШАЦТВО В ЮНІЇ ВІЗНИКІВ.

Вашинґтон. — Відносини, які панують в нюйорськім відділі 202 юнії візників розбирала конгресова підкомісія праці і назвала цей відділ „майже — розбишацьким". — Юнія візників опанувала всю доставу харчових продуктів з фарм до центральних складів у Ню Йорку, дозволяє торговцям продавати їх тільки в деякі дні, настановляє на них ціну і не дозволяє навіть продавцям самостійно заключати контракти. У відділі 6,000 візників і різних помічників, які просто диктують купцям і продавцям все, що тільки звязане з постачанням фармерських продуктів до міста. Фармері, які привозять продукти до міста на продаж своїми автами, мусять платити юнії спеціяльні оплати за право самим привозити свої плоди.

106,000 НЕКОМУНІСТИЧНИХ ПРИСЯГ.

Вашинґтон. — На підставі закона Тефта-Гартлія 106,234 урядовців краєвих і місцевих юній підписали афідевіти, що вони не є комуністами. Між ними є урядовці 95 загально краєвих юній Американської Федерації Праці, 35 юній Конгресу Індустріяльних Організацій і 50 незалежних.

300 СТЕЙТОВИХ ПРАЦІВНИКІВ ВТРАТЯТЬ РОБОТУ.

Ню Йорк. — З днем 1-го січня втратять працю 300 бюрових працівників в відділі Приміщень та Забезпечення на випадок Безробіття при стейтовім департаменті праці. Це станеться тому, що в стейтовім бюджеті на наступний рік не призначено фондів на ці бюра.

Не будуть дальше розбирати японську промисловість

Вашингтон, 9 грудня. — Злучені Держави Формально припинили дальше розбивання й відосереджування японської промисловости на цій підставі, що цю справу вже далеко посунув наперед ген. Доґлес МекАртур. Рішення в цій справі оприлюднив американський представник генерал майор Френк МекКой на засіданні Комісії Далекого Сходу. При голосуванні прийнято рішення 10 голосами проти 1. Противником був совєтський делеґат Александер С. Панюшкін.

МІСІЮ ПАНІ ЧІЯНҐ ВВАЖАЮТЬ НЕВДАЧНОЮ

Вашинґтон. — Пані Чіянґ-Кай-Шек була прийнята президентом Труманом і панею Труман на чаю в пятницю. Заки ще це виявлено, появилися вісті з добре поінформованих джерел, що її переговори в справі американської допомоги для націоналістичного уряду в Китаю не вдалися. Вона прохала американців не тільки за виасиґнування трьох більйонів долярів впродовж найближчих трьох років для Китаю, але теж негайної висилки зброї і високих американських військовиків для допомоги китайській армії при вишколі і для піднесення настрою китайської армії й населення.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗВОРОТУ ХРИСТИЯНСЬКИХ МАЄТКІВ У ПАЛЕСТИНІ

Ню Йорк. — Лютеранська Світова Федерація звернулася до Обєднаних Держав з домаганням, щоб усі церковні християнські маєтки, які були забрані або ушкоджені підчас війни в Палестині, були звернені власникам, а шкоди щоб були направдені. Самі лютерани потерпіли шкоди 20-30 мільйонів долярів. Між забраними маєтками, які попали в руки жидів, є сирійський сиротинець на передмістю Єрусалиму, 1,800 акрова фарма в Чемет-Алла, німецький шпиталь в Єрусалимі і багато інших подібних обєктів. Лютерани кажуть, що О.Д. повинні устійнити засаду, щоб звертати шкоди без огляду на це, хто їх поповнив.

МІЖНАРОДНІЙ ЛЕТУНСЬКИЙ ДВІРЕЦЬ У НЮ ЙОРКУ

У самім центрі бизнесового життя, при вїзді до тунелю, який перерізує місто поперек в околиці 37-38 вулиць коло Першої Евеню в Ню Йорку, влада Трайборо Бридж рішила вибудувати двірець для міжнародних повітряних ліній, які перевозять подорожних з Америки до заморських країн і наоборот. Тому, що це є в околиці ново будованої палати Обєднаних Держав, двірець буде служити для вигоди делеґатів О.Д. Двірець буде високий на 8 поверхів для приміщення авт і буде мати всі удогіднення для перевозу подорожних в різні сторони.

МОЖЛИВІСТЬ СТВОРЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧУЖОЗЕМНОГО ЛЕҐІОНУ

Вашингтон, 10. грудня. — Зі звичайно добре поінформованих джерел заявляють, що американські військові кола розглядають можливість створення американського чужоземного леґіону, зложеного головно зі скитальників в західній Европі та озброєного американським вирядом і під американською командою. Про це мав повідомити секретар Армії, Кеннет Роялл, групу конгресменів, яка тількищо вернулася з Европи та ствердила, що багато зі скитальників виявляють бажання служити в американських збройних силах. Роелл вважає, що замість брати цих людей до Американської Армії, було б відповідніше створити з них американський чужоземний леґіон. Докищо, немає повідомлень про будьякі конкретні заходи в цьому напрямку, але не має сумніву, що таку можливість радо використало б багатьох з молодих „діпістів".

Генеральна Асамблея прийняла договір проти народовбивства

Париж, 10 грудня. Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла вчора після полудня ухвалену в дні 1-го грудня Леґальним Комітетом т.зв. Конвенцію про недопущення і покарання злочину народовбивства (дженосайд). Текст Конвенції, в дослівному перекладі на українську мову, був надрукований в „Свободі" з 4-го грудня б. р. Після вчорашньої ухвали Генеральної Асамблеї, Конвенція є відкрита для підписів поодинокими державами. Інтересно, що совєтські країни і Британія, які в Леґальному Комітеті були здержалися від голосування, в Генеральній Асамблеї голосували в користь конвенції, так, що кінцеве голосування було 55 за, без голосів проти і без здержаних. Після проголошення висліду голосування, предсідник Асамблеї, д-р Герберт В. Еватт, звернувся зі загальним закликом до всіх, щоби вони по можності якнайшвидше підписали Конвенцію та щоби її ратифікували парляменти поодиноких країн. При цій нагоді він ще раз звернув увагу та підкреслив історичну вагу цеї Конвенції та її рішальне значення для людського роду і для цивілізації. Головна заслуга в підготовці та переведенні цеї Конвенції припадає без сумніву американській делеґації, як і американській публичній опінії за її всецілу піддержку. При цьому треба пригадати факт, що це був власне американець, професор міжнародного права на Єльському університеті, д-р Рафаель Лемкин, який під час Нюрнберського процесу над націстськими воєнними злочинцями, видвигнув поняття „дженосайд" — народовбивства.

СОВЄТСЬКІ ЗУСИЛЛЯ ПРОТИ ДЕКЛЯРАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ.

Париж, 10 грудня. — Совєтська делеґація, побачивши безвиглядність її дальшого спротиву щодо конвенції проти народовбивства і наостанці погодившись на неї, почала тепер свою головну акцію проти запропонованої Декларації Людських Прав. Тому, що совєтські намагання добитися відрочення ухвали цеї Декларації на один рік не заповідали успіху, совєтська делеґація внесла цілий ряд „поправок", щоби в той спосіб не допустити до голосування на теперішній сесії. Під час вчорашніх дебат над цею справою дійшло до гострої виміни слів між совєтськими та іншими представниками.

КУБА ПІДПИСАЛА ОБОРОННИЙ ПАКТ З ІРО.

Вашинґтон. — Президент Куби Карльос Пріо Сокаррас, який приїхав на урядові відвідини до столиці, поклав свій підпис під Акт з Ріо де Жанейро, який обіймає оборону Західної півкулі. З нагоди побуту кубанського президента відбувся обід в будинку Панамериканської Юнії, у якому взяли участь високі урядовці Злучених Держав і амбасадори чужинних країн.

МІСІЯ З.У.А.Д.КОМІТЕТУ В ЕВРОПІ ЗА РОБОТОЮ. Европейська місія нашого ЗУАДКомітету, під керівництвом адв. Романа І. Смука, докладає багато зусиль, щоби допомогти українським скитальникам. В останньому ці зусилля зосереджуються головно на якнайкращому використанні для українців нового іміграційного закону про допущення 205,000 переміщених осіб до ЗДА. Для виконання цего закону допущений теж ЗУАДКомітет, европейська місія якого один день кожного тижня в урядовому американському Переселенчому Бюрі полагоджує справи українських іміґрантів. **На фото:** секретарки ЗУАДКомітету в Европі полагоджують іміґраційні справи українських скитальників в бюрі урядової Переселенчої Комісії в Мюнхені. На задньому пляні стоять: керівник европейського бюра урядової Переселенчої Комісії, Мр. Скводріллі (зправа) і керівник европейської місії ЗУАДКомітету, адв. Р. І. Смук.

БЕВИН ПРО РІШУЧІСТЬ ЗАХОДУ ПРОТИ СОВЄТІВ

Лондон, 10 грудня. — Британський секретар закордонних справ, Ернест Бевин, відкрив вчора в Палаті Громад дводенні дебати над проблемами закордонної політики Британії, підкреслюючи необхідність західних демократій „за всяку ціну" задержати свою рішучість проти Совєтів, головно у зв'язку з Берліном. Він ствердив, що остання совєтська акція в самому Берліні, іменно, встановлення окремого совєтського управління міста, майже перерішила можливість, зглядно неможливість полагодження берлінського спору. Бевин ствердив, що західні союзники повинні „за всяку ціну" протиставитися методам совєтської політики. У зв'язку з Німеччиною Бевин у дальшому заявив, що публичну власність Британія вважає за найкращу розв'язку проблеми Рурщини, але інші великодержави з тим не погоджуються. Він ствердив відсутність належної уваги справі заходам безпеки проти відродження німецького потенціялу, як теж розбіжності думок щодо дальшого розбору німецьких фабрик, згадуючи рівночасно про опозицію Франції щодо британського чотирорічного пляну для організації европейської господарської співпраці. На тему закордонної політики сьогодні говоритиме теж керівник консервативної опозиції, Винстон Чорчил.

СОВЄТИ ЗАТІСНЮЮТЬ БЛЬОКАДУ БЕРЛІНА.

Берлін, 10 грудня. — Дальше загострення совєтсько-західних стосунків в Берліні позначилося вчора совєтською забороною для всіх вантажних автомашин переїжджати в західні зони без окремого дозволу та в інших місцях, як тільки чотирьох контрольних пунктах. Проголошений новим большевицьким управлінням міста розпорядок вимагає рівночасно, що автомашини зі західних секторів, які бажають переїхати в совєтську зону, мусять одержати попереднє позволення.

В АЛЬБАНІЇ МАСОВО АРЕШТУЮТЬ ПРИХИЛЬНИКІВ ТІТА.

Білгород, Югославія, 10 грудня. — Югославське пресове агенство повідомило про масові арешти в Альбанії місцевих комуністичних провідників, що якнебудь проявили свою прихильність до маршала Тіта. Арешти почалися після комуністичного конгресу в Тірані, на якому винесено рішення повністю піддержувати партійну лінію створеного Москвою Комінформу. Подається довгу листу заарештованих, між якими є міністри, генерали та інші достойники.

ЗАЛОМАННЯ ЩЕ ОДНОГО П'ЯТИКОЛОННОГО СТРАЙКУ У ФРАНЦІЇ.

Париж, 10 грудня. — Керована комуністами професійна спілка моряків у Марсей відкликала вчора проголошений нею 41 днів тому страйк, бо портові робітники цеї спілки кілька днів тому самі відмовилися дальше страйкувати та вернулися до роботи. В міжчасі теж багато моряків відмовили послуху комуністичним керівникам страйку й кораблі почали нормально відпливати.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ЛІНІЙНИК ДЛЯ СОВЄТІВ.

Рим, 10 грудня. — Італія почала виконувати постанови мирового договору щодо передачі Совєтам її воєнних кораблів, відправляючи вчора 25,000-тоновий лінійний корабель „Джюліо Цезаре" з порту Таранто в „невідомому напрямку". Безпосередньо перед відчаленням назву корабля змінено на З-11. Вважається, що корабель відплив до порту Аугуста на Сицилії, звідкіль разом з одним крейсером, трьома нищильниками, двома підводними човнами та кількома допомічними кораблями мав би бути переданий Совєтам. Між іншим, лінійник „Дж. Цезаре" належить до найстарших, бо був збудований ще в 1911 році.

„ВИЧИСТИЛИ" МАДЯРСЬКОГО ПРЕМІЄРА.

Будапешт, 10 грудня. — Згідно з передбачуванням, мадярський премієр Лайош Дінес, подався вчора у відставку і його резиґнація була прийнята президентом країни. Відставка премієра наступила після резиґнації п'ятьох підсекретарів, всіх з партії малоземельників, на яку тепер комуністи почали генеральний і кінцевий наступ. Ці зміни в уряді наступили після комуністичної критики за всілякі праві ухили.

ЧЕХИ ЗРАБУВАЛИ ХАРЧІ ВІД АМЕРИКАНСЬКОЇ СІМ'Ї.

Прага, 10 грудня. — Місцева американська амбасада почала доходження в справі грабунку харчів від одної американської сім'ї в околицях Праги. До згаданої американської сім'ї прийшли урядники т. зв. окружної національної ради та забрали весь запас харчів, заявляючи, що це забагато для одної сім'ї і заповідаючи, що вони ці харчі розділять між населення місцевості.

ГРЕЦЬКІ БОЛЬШЕВИКИ Схопили АМЕРИКАНЦЯ.

Атени, 10 грудня. — З кол американської військової місії повідомлено про правдоподібність схоплення большевиками американського урядника, 45,літного Карла Ґріснера. Він виїхав в справах своєї фірми з міста Серві́я разом з грецьким перекладчиком і опісля знайдено тільки спалене їх авто, а по них самих слід пропав.

МАДЯРИ ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ УРЯДНИКА АМЕРИКАНСЬКОЇ ФІРМИ.

Будапешт, 10 грудня. — Мадярський суд, після двох тижнів розправи, видав вчора вирок смерти на д-ра Сімона Паппа, мадярського громадянина, що був генеральним завідуючим мадярсько-американської нафтової фірми. Його засуджено за „намагання повалити державний уряд при допомозі саботажів". Завідування фірмою тепер перейняла держава.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОДНО ПЕВНЕ: ШПИГУНИ БУЛИ І КРАЛИ

Конгресовий комітет для не-американських діянь критиковано часто за методи, якими він послугувався при своїх доходженнях. Кажучи правду, то не критиковано його, як шукав тільки за німецькими шпигами, чи тими, що були чи мали би бути на службі націстської пропаганди. Теж правда, що Комітет цей реклямуванням своїх доходжень наробив собі й людям багато клопоту і скривдив не одну організацію й не одну людину, що, як пізніше виявилось, були льояльними і падали жертвою наклепів, головно з боку комуністів. Не диво, що самі похвали збирав тоді Комітет від комуністів.

Ситуація одначе змінилась, як Комітет почав розсліджувати декого з комуністів. Тоді пішла проти нього кампанія, що вже не лишала на ньому сухої нитки. Але справа дійсно загострилась щойно тоді, коли Комітет почав розслідкувати советське шпигунство, звязане з крадіжжю дуже важних і тайних документів з департаменту стейту. Та це ділялось у році президентських виборів і тому багато людей ставилось до цього з недовірям, добачуючи в цьому республиканську виборчу агітацію, що намагається настроїти загал проти демократичної адміністрації. Дотого такі особи, як президент Труман та пані Рузвелт, публично заявили, що доходження Комітету не виявляють нічого сензаційного й серіозного, а тільки те, про що вже давно знали в Білому Домі. Теж правда, що республиканці наставали, щоб доходження далі вести, надіючись дістати таким чином в руки добрі документи для поборювання угодової політики Рузвелта відносно Росії, а тим самим і для поборювання кандидатури Трумана.

Вибори скінчились і залишилась при владі демократична адміністрація разом з президентом Труманом. Виборча гарячка минула, настав спокій. Проте нема спокою з Комітетом не-американських діянь. Вправді Труман назвав його „мертвим тілом", даючи тим до зрозуміння, що новий конгрес його знесе, але з доходжень таки виявляється, що з департаменту стейту викрадали тому 10 років дуже важні й тайні документи та їх здіймали на мікрофільм і передавали голові совєтської шпіонажі. Ці доходження вже в такому стані, що годі казати, що це тільки підозріння чи поголоски. А що ці документи з-перед 10 років дійсно важні, виходить з цього, що представник департаменту стейту заявив, що коли б їх сьогодні опублікувати, то це пошкодило б безпеці країни.

Отже справи так маються, що вже немає ніяких сумнівів, що свого часу шпиги викрали з департаменту стейту дуже важні документи і передали їх совєтським аґентам, чим уможливлено Кремлеві відшифрувати тайний кодекс, а тим самим дано йому змогу дізнаватись про різні тайні інструкції, що їх давав американський уряд своїм представникам, послам та амбасадорам. Департамент стейту тепер заявляє, що ця небезпека тепер не існує, але що було, цього не заперечує.

Публична опінія натискає, щоби доконче опублікувати викрадені шпигами документи, виходячи з такого заложення, що коли може про їх зміст знати Москва, то чому не може цього знати американський нарід. Натиск іде головно з боку тих, що ввесь час критикували Рузвелта за його поблажливе відношення до Совєтів. Вони тепер надіються, що в тих документах буде новий матеріял для висвітлення адміністрації Рузвелта, переповненої, як вони кажуть, русофілами і комуністами, що працювали одверто на шкоду Америки.

ЗМІНИ В КАБІНЕТІ

Негайно після виборів появилися в пресі різні здогади на тему, хто має уступити з кабінету, а хто залишитися в ньому на другу каденцію президента Трумана. Тепер, наприклад, вважають майже певним, що уступить секретар стейту Маршал, що є в шпиталі й перебув щойно тяжку операцію. Надіялись теж резиґнації секретаря оборони Форестала. Були здогади, що президент „пімститься" на своїх противниках з південних стейтів, що то не тільки створили окрему організацію для вибору свого кандидата, але ще й присвоювали собі право до репрезентації справжніх демократичних традицій.

Підчас пресової конференції минулого тижня поставлено президентові кілька запитів у цій справі. Президент без найменшого вагання відповів на „відверто", що ніяких змін в кабінеті під сучасну пору не буде, бо всі теперішні секретарі заявили, що останугься на своїх постах. Коли йде про „відплату" демократам з південних стейтів, то президент про це не думає, але як південні демократи непевні своїх позицій в різних конгресових комісіях, то це не залежить від нього, а від конгресу.

Те, що президент заявив, що склад кабінету під теперішню пору не буде змінений, кореспонденти признають за правду. Одначе синдиковані кореспонденти, брати Джозеф і Стюарт Алсопи, не закривають факту, що до змін мусить прийти. Але заки до них прийде, будуть пороблені відповідні приготування.

Як приклад потреби підготування вони подають трудноші підібрання кандидата на секретаря оборони, коли ведеться ще далі боротьба між поодинокими департаментами оборони, а це між департаментом армії, маринарки й повітряних сил. Це не звичайна конкуренція між поодинокими особами, а побоювання за концентрацію сил в руці одніеї людини, яка може стати загрозою для існуючого демократичного ладу.

З кінцем минулого тижня появилася оповістка про спенсіонування Вилйема Лейгі, прибічного президентового начальника генерального штабу з додатком, що на його місце не буде наслідника. Саме тому, що секретар оборони на підставі вже ухваленого закону дістає фактичну силу більшу від президента, треба при боці президента поставити когось, хто був би настільки впливовим, що міг би наладнати непорозуміння між частинами департаменту оборони. Це теж натяк, що підчас війни може зайти всіляко і хто матиме в своїх руках військову силу, може пробувати захопити владу в країні.

Кореспонденти твердять, що таким впливовим, а наскрізь льояльним може бути ген. Двайт Д. Айзенгавер, головний командант аліянтських армій на Заході підчас другої світової війни. Тому, що він щойно прийняв становище президента університету Колумбія в Ню Йорку, годі йому це становище покидати. Треба наперед вижидати відповідного моменту, щоб він міг поробити старання для повного об'єднання боєвих сил, а тоді президент міг би назначити його прибічним головою генерального штабу і то тільки тимчасово, на кілька місяців, так, щоб він не мусів покидати свого теперішнього становища, а тільки взяв відпустку. Його завданням було б перевести органічну злуку трьох департаментів, як це станеться, щойно тоді можна б було назначити якогось популярного чоловіка секретарем оборони, який обняв би готову вже машину й традицію.

Такими тайними плянами пояснюється впертість президента в домаганні щоб не збільшувати бюджету на оборону краю понад 15 більйонів долярів, хоч як невистарчальна ця сума під теперішню пору.

Президент на підставі своєї влади начального команданта збройних сил має право покликати до активної служби ген. Айзенгавера, одначе він не хотів би викликувати якогось небажаного спротиву. Але якби непевність у міжнароднім положенні ще дальше зросла, тоді президент мусів би покористуватися своєю владою ради загального добра.

Критика Української Національної Ради

(Голос з Европи).

Українська Національна Рада продовжує з неослабною силою притягати увагу українців, розкиданих по всьому світі. Однак чуються не лише голоси задоволення, не лише привітання й обітиці підтримки. Ледве УНРада повстала й подала цей факт до відома українського суспільства, не встигнувши ще якслід зорганізувати й розгорнути своєї роботи, як уже почулися голоси критики. Річ ця сама по собі не має нічого від'ємного, бо критика — позитивна і конструктивна — свідчить про зацікавлення громадянства даною справою і про його бажання внести свій вклад у справу керівництва нашою визвольною боротьбою. Проте, на жаль, критика УНРади в багатьох випадках набрала занадто гострого тону, зійшла на тори непотрібної ворожої міжгрупової полеміки і прийняла характер к р и т и к и деструктивної, яка нічого не будує, лиш руйнує те конструктивне досягнення що його з таким трудом далося здійснити. Поминаємо брудну лайку й нагінку на окремих осіб, яких, на жаль, допустилися деякі українські часописи. На таку „критику" не варто відповідати; належить тільки висловити жаль, що дехдо зійшов до такого некультурного рівня „полеміки". Однак не можна проходити мовчки повз ті критичні голоси, які мають претенсії на об'єктивність, хоч і висловлюються в тоні „непомильности", що не допускає, мовляв, жадних заперечень.

Найбільше критики викликає і далі той факт, що УНРада ніби „створила" уряд, а це, мовляв, дуже „ускладнює справу", непотрібне для сучасних обставин, передчасне і т. д. При цьому не подається, властиво, жадних аргументів, а так просто собі твердиться: „ускладнює справу" і все. Отже, насамперед треба устійнити, що УНРада зовсім не „творила" уряду. Вона тільки переформувала Державний Центр Української Народної Республіки, який посідає свої повновласті від вільно обраних парляментів Української держави — Центральної Ради і Трудового Конгресу.

30 літ тому проголошено незалежну Українську Народну Республіку і покликано до життя її уряд. Тепер в Києві сидить уряд т. зв. Української Соціялістичної Радянської Республіки. Нам треба визначити наше відношення до цого „уряду" та до фіктивної української держави, що ніби існує під назвою УРСР. Оскільки ми приймемо пропаговану деякими українськими політиками тезу, що уряд УНР втратив уже тепер свої права, то хто ж зайняв його місце? Від цього один крок до того, що визнати УСРР за українську державу, а її уряд, репрезентований Д. Мануїльським, за справжній український уряд. Коли ж стверджуємо, що УСРР і її уряд — це фікції, накинуті українському народові силою, що „уряд" п. Мануїльського не має права репрезентувати України і не є виразником її волі, що справжня українська держава — це Українська Народня Республіка, уряд якої був змушений внаслідок війни з зовнішнім ворогом відступити разом з військом закордон, до останнього метра боронючи рідну територію, і тут не втратив своїх прав репрезентувати Україну, — тоді ми ставимо українське питання в площину міжнародніх проблем і базуємо наші домагання на нормах міжнароднього права.

Треба однак ствердити, що деякі українські політики не тільки заперечують леґальність законодатних актів Державного Центру УНР в роках 1919 і 1920, але в своєму груповому засліпленні ідуть навіть так далеко, що не вважають Трудовий Конгрес за вільний і повноправний український парлямент. Однак відмовити цього характеру Трудовому Конгресу, який репрезентував щонайменше 80% українського населення (лише 80%, бо деякі території були тоді вже окуповані московськими большевиками, а мінімальний відсоток населення, головно зрусифіковані й сполонізовані поміщицько-фабрикантські кола, був позбавлений виборчих прав), Трудовому Конгресу, в якому були представлені Східня і Західня (Галичина, Буковина і т. д.) частини Української Народньої Республіки, який підтвердив проголошену Центральною Радою самостійність, а 22-го січня 1919 року прийняв акт злуки українських земель, акт Соборности, що його святкують тепер щороку всі українці, — заперечивши леґальність Трудового Конгресу, ми б зруйнували всі підстави, на яких ми базуємо нашу визвольну боротьбу й аргументуємо наші домагання перед міжнароднім світом. Тим самим ми б дали аргументи нашим ворогам, які твердять, що ми тільки купка „мазепинців-сепаратистів", за якими не стоїть воля українського народу. Це ж наші вороги — Москва всіх забарвлень — твердили і твердять, що Центральна Рада, Трудовий Конгрес, Уряд УНР — це „купка інтеліґентів, чужоземна інтрига, запроданці міжнароднього капіталу, бандити, вороги народу" і т. д., які не мають жадних законних підстав говорити в імені українського народу. Отже, залишімо нашим ворогам труд доводити „незаконність" уряду УНР, бо це лежить в їх інтересах. Але пощо нам, українцям, в и с у в а ю ч и ті ж твердження, лити воду на млин нашого найлютішого ворога?

Приклади інших чужинецьких народів доводять слушність поступовання тих українських політичних кіл, які уважають за конечне удержання на чужині законного українського уряду. Підчас першої світової війни, уряди Сербії і Бельгії продовжували своє існування, як уряди законні, на чужині. Те саме було з урядами цілого шерегу держав (Польщі, Бельгії, Голяндії, Норвегії, Югославії, Греції, тощо) підчас другої світової війни. Правда ті уряди мали визнання держав, які провадили війну проти Німеччини. Але, чи для нас має бути міродайним часове, обумовлене хвилевою міжнародньою кон'юнктурою, відношення чужинців — чи внутрішня свідомість наших прав і справедливости наших національно-державних постулятів? Проте й сьогодні існують еміграційні уряди Польщі, Прибалтійських держав, тощо, які власне своїм існуванням являють постійний протест проти того стану, який запанував в їх країнах, та підкреслюють те, що їх народи не визнали накинутої їм чужинецькою силою влади.

Чехи, мадяри, румуни, тощо, не мають на чужині своїх законних урядів, а тільки національні комітети, бо політичні зміни в їх країнах відбулися інакше, ніж в Україні: промосковські елементи прийшли там до влади не внаслідок війни з зовнішнім ворогом, а тому закордон вийшли там не уряди з військом і державними установами, а поодинокі політичні діячі. І під цим поглядом представники цих країн знаходяться в гіршому становищі, ніж українці, супроти норм міжнароднього права. Те саме можна сказати про протисовєтську російську еміграцію яка не має свого законного уряду закордоном і являє собою лише опозицію до режиму, що панує у їх власній державі. Голова останнього законного уряду Росії Керенський втік закордон, перебравшись за моряка, як приватна особа — без міністрів свого уряду, без війська, без яких'будь установ. І тим самим той уряд розпорошився і перестав існувати. І от власне представники російської еміграції нераз з жалем самі констатували, що українці, затримавши на чужині форми державно-урядової о р г а н і з а ц і ї, мають більші, ніж росіяни, підстави для своїх виступів проти совєтів. Бо українці, затримуючи на еміграції свій уряд, виступають проти чужинецької окупації на підставі міжнароднього права; росіяни ж, виступаючи проти політичного режиму своєї країни, займаються справою, яка є тільки внутрішньою справою російської держави.

Прихильні до української справи чужинці завжди стверджували велику вагу того факту, що українці мають на чужині свій законний уряд. Деяка чужинецька преса перед війною 1939 року постійно подавала відомості про виступи екзильного уряду УНР в обороні прав українського народу (на форумі Ліґи Націй, тощо), підкреслюючи, що власне цей уряд, а не уряд фіктивної УСРР, є справжнім репрезентантом українського народу.

Отже вагу і першорядне значення факту існування і діяння на еміграції законного українського уряду розуміють чужинці. Розуміють це і наші вороги, для яких Державний Центр Української Народної Республіки є отою „сіллю в оці", яку вони нещадно поборюють. Але цього чомусь вперто не можуть зрозуміти деякі українські політики...

Ще більше може значення, ніж для наших виступів на міжнародньому форумі, має факт існування уряду для самого українського народу. В своїй пропаганді Москва твердить, що українська держава і її уряд існують у формі УСРР. Для того, щоб збити цю ворожу пропаганду і повести за собою українські народні маси

(Докінчення на стор. 3-тій).

М. Брадович.

ЧУЖИНОЮ

31)

— Спочатку був нарід, твердив він, його ж ворогом є від віків Московщина. Оскільки нарід є основою розвитку людства, первнем добра, культури й кожного справжнього поступу, є її протилежність Московщина жерелом кожного лиха. Верхом його був, на його думку, большевизм, остання фаза в розвитку відвічного московського хижацтва, що провадила його нехибно до зударення з цілим культурним людством, яке професор намагався озброїти новою національною фільозофією. Приклади її справді революційної сили в ділянках різних суспільних наук викликали наш подив і захоплення, а разом з тим і страх, що цей скарб нового пізнання, який мусить належати цілій нашій нації і цілому світу, ризикує загинути в снігах і кригах цеї північної вязниці.

Кожний з нас набув особливу вартість в своїй власній свідомості, як носій нової правди, що була, як ми вірили, в стані причинитися до визволення України, поширившись в цілім світі, та зруйнувати назавжди совєтську вязницю народів. Професор бачив і розумів зміну, яка відбувалась в дусі кожного з нас, і намагався зміцнити і викінчити її.

Він казав: Визволення мусить початися з власного духу кожного з нас і цілої національної спільноти, бо вільного духу не скути в кайдани, співається в однім нашім гимні. Треба замкнути дух свій для отрути ворогів і відкрити серце своє для всіх близьких і далеких, що належать до нашої національної спільноти. Нашим болем покутуємо ми національні гріхи наших предків і наші власні, але чинна покута є основою щастя наших нащадків, злагіднюймо ж втіхою цеї свідомости біль давньої і сучасної вини. Смерть є кінцем життя лише тоді, коли воно було нечинним. Нація ж живе доти, доки знаходиться між її дітьми готові вмерти за неї.

Хто спроможеться станути понад власним болем, той стане понад владою своїх гнобителів, буде мати погорду до них за завданий йому біль і знати, що їх підлота є початком їх кари. Бути кращим ніж вони значить бути іншим, бо вони зійшли на ступінь нижчий того, на якім стоїть найнижча людина, а бути іншим значить боронити своє власне окреме національне єство. Велич болю й свідомість власної сили витерпіти його є втіхою катованого. З болю виникли більші чини ніж з втіхи, і вони не пішли на марне, запевняв нас професор.

Але ми знали так-же добро, як і він, що й найвища вартість людини не боронила її від повільного чи раптового знищення, приготованого їй московськими к а т а м и. Ідеї спалених публично в середні віки разом з ними не загинули, але ми хотіли якнайскоршого і якнайширшого розповсюдження та здійснення нашої національної ідеї. Жаден з нас не міг-би відтворити в цілім обсязі того, що мислив і казав нам професор, тому ми просили його зосередити головні висновки його національної фільозофії, в короткій праці, що як свічка мала б скупчити в собі проміння національної правди і запалити дух кожного українця, що був гідний цього гордого імени. Не пригадую собі, хто саме з нас запропонував перший назвати його твір „Соловецьким заповітом", але цей титул залишився при нім. Він зробився нашим спільним національним скарбом, тим справжнім скарбом, який треба було не ховати, а поширити серед українців і в усі кінці світа.

З цього переконання повстало рішення зробити все, щоб „Соловецький заповіт" дістався до українців поза межами не лише проклятого місця його народження, а й московської влади взагалі.. Про те, щоб набути більшу кількість примірників твору, якому ми надавали таке магічне значення, не могло звичайно бути й мови, навіть поминаючи догляд соловецької влади за нами. Ми не мали навіть звичайної кальки. Її було заступлено папером зачерненим пильно з одного боку графітом кількох мягких олівців, які ми постачили з самовідданою готовістю, також як і потрібний папір. Було рішено, що професор напише свій „Заповіт" в трьох примірниках. Ми всі жили ним, намагаючись улекшити його автору працю всім, чим було можна. Він працював гарячково й майже не спав, але не хотів, щоб хтось помагав йому виконувати його „норму" тяжкої фізичної праці.

З наближенням її закінчення виник і плян її винесення у вільний світ. Прийшла знов зима, а з нею й посилена вирубка дерева та приготовання його до весняного сплаву. З цих робіт тікала що зими якась кількість робітників на Україну і виїмково до Фінляндії. Виявляли намір тікати деякі й цього разу. З них було вибрано двох палких учнів професора і довірено кожному з них по одному примірнику „Соловецького заповіту", на випадок, коли б один з них загинув, з дорученням передати цей національний скарб українцям у Фінляндії і просити їх видрукувати та поширити його.

(Дальше буде).

Громада про свою газету

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ ПРО „СВОБОДУ" З НАГОДИ КАМПАНІЇ ЗА ДОДАТКОВУ ПЕРЕДПЛАТУ.

О. Сороківський, Клифтон, Н. Дж.: Прочитавши в „Свободі статтю „У власному дзеркалі" мені стало соромно за тих всіх українців, що не в стані зрозуміти наслідків можливого припинення з причини браку фондів видавництва „Свободи" як щоденника.

Байдужність переважаючої маси українців до цьогорічної пресової кампанії можна пояснити тільки їх невистачальною громадською свідомістю і для того, на мою думку, завданням наших свідомих людей повинно бути в першу чергу вилічити в масах українців байдужність до рідної преси. Тільки несвідомі люди є байдужні до преси взагалі, а до рідної в особливості, бо в них є дуже мале, або взагалі нема заінтересовання до знання. Таких людей цілковито задовольняє заспокоєння їх тілесних потреб. Від того роду щасливців чуєте часто такі думки як напр.: „маю де мешкати, маю що їсти і в що вбратися і чого ж мені більше треба?

Ці люди — це великі діти.

Супроти них треба поступати оглядно із вирозумінням, так як звикли поступати родичі зі своїми маленькими діточками.

Для того роду читачів вистачило б, на мою думку, посвятити пів сторінки газети для поміщування таких відомостей, які спеціяльно їх інтересували би і я є певний, що ті українці стали би такими ревними читачами, що слідуюча пресова кампанія випала би значно краще, чим в біжучому році.

За того роду читачів я не соромлюсь, бо вони не розуміють доцільности пресового фонду не з власної вини.

Але я соромлюсь за тих, які розуміють значення рідної преси, але з недбальства, чи просто легкодушно поставились байдуже до цеї так важливої справи.

На хворобу другої категорії українців я не пропоную жадної медицини, бо вірю, що моя коротка згадка вилічить їх з їх короткотривалої хвороби. На лікування хронічної хвороби, в яку попала перша категорія українців, пропоную добровільну підвишку пренумерати „Свободи" всім тим читачам, які ще памятають Шевченкові слова:

„Учітеся брати мої,
Думайте, читайте,
У чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь".

Доцінюючи вагу рідної преси та ідучи на зустріч її поширенню зобовязуюся підвищити пренумерату „Свободи" з днем 1. січня 1949 р. на долярів 5 квартально.

Микола Пелих, Ню Гейвен, Конн.: Повідомляю Вас, що я не можу нічого післати на доплату до передплати „Свободи", бо пролежав п'ять місяців хворий в лікарні і це коштувало мене шістьсот долярів. Вправді від свого товариства (370 відділу У. Н. Союзу) я одержав 60 долярів запомоги, але мої видатки були вдесятеро більші... Тому тим разом вибачайте, що не маю що вислати.

Филип Демкович, Елизабет, Н. Дж.: Посилаю два доляри на доплату до передплати „Свободи". Дуже дивує мене, що від таких великих відділів УНС, які є в Скрентоні і Олифанті, не бачу більших пожертв навіть від їх провідників. Я сам інвалід, вже 10 років не працюю.

Петро Дудко, Савтпорт, Конн.: „Свободу" я читаю вже від 1913 року, але щойно сьогодні здаю собі справу, як багато мені ця газета дала. Без неї, невідомо чи я взагалі був би знав, що я українець. Все це я завдячую „Свободі". Ануте, панове відділові урядники, покажіть своє правдиве українське серце та подбайте, щоби „Свобода" продовжувала приносити світло української правди в наші хати і дальше єднала нас в одну велику українську сім'ю. Якщо ми їй не допоможемо, то вона не зможе допомагати нам і нашим дітям.

Микола Романів, Дірборн, Миш.: Посилаю три доляри на доплату до передплати „Свободи" і бажаю всього найлучшого. Дай Боже, щоби вільне українське слово „Свободи" ніколи не замовкло і щоби воно все більше і все могутніше розносилося по цілому світі.

А. Мулик, Стормвил, Н. Й.: Прийміть і мою скромну допомогу для нашої „Свободи". Я приїхав до Злучених Держав старанням католицької організації і тут дістався на фарму і дуже-дуже скучав. Аж мій знайомий запренумерував мені „Свободу" і тоді стало мені веселіше на світі жити. Але я ще маю клопоти матеріяльні. Я тут працюю і маю не так велику платню, за яку маю вдержувати жінку і двоє дітей, що якраз тепер почали ходити до школи. Треба було дітей трохи прибрати, а тут ще нещастя сталося, бо в школі вибух пожар і дітей можна було врятувати тільки в тому, в чому сиділи, а все інше погоріло. Прошу вас, не погордіть моїм малим датком.

Микола Ступницький, Фенікс Віл, Па.: Як минулого, так і цього року я з охотою посилаю свою доплату до передплати „Свободи". Ви не знаєте, як багато радости і розради приносить мені кожного дня „Свобода". Я старий, 70 років вже прожив на тому світі, але читаючи „Свободу" вірю, що я ще доживу до того часу, коли пропаде кровожадний гнобитель українського народу, Сталін, і коли Україна буде вільна та щаслива. Дальших успіхів бажаю „Свободі".

Василь Шеремета, Дітройт, Миш.: Посилаю від себе три доляри на доплату до передплати „Свободи" і мені дуже жалко робиться на серці, коли подумаю, як то ми, українці, плитко думаємо і ще плитше розуміємо бизнес. Замість на останній конвенції ухвалити підвишку передплати на „Свободу", ми ухвалили, щоби „Свобода" кожного року простягала до нас руку. А наші люди дають тільки тоді, як мусять, а як нема того мусу, то один з другим думає собі, що то не мусимо і тому не дає „екстра", а ви урядники і редактори сушіть собі голову, як то звести жінці до купи. Дав би Бог розуму делегатам на наступну конвенцію, щоби мудріше і по-бизнесовому полагодили цю справу.

Іван Панчишин, Мінеаполіс, Мінн.: Дуже мені жалко, що не можу виконати свого обов'язку з доплатою до передплати „Свободи", бо я ще від травня хворію на ноги, не можу нічого робити та ще мушу оплачувати лікарів. Але я про „Свободу" не забуду, як тільки видужаю. Хай же і вона тепер про мене не забуває.

ВИ ОДЕРЖАЛИ СЬОГОДНІ „СВОБОДУ"? А ЧИ ВИ ВИСЛАЛИ ЇЙ ВЖЕ СВОЮ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ, ЩОБИ ВОНА МОГЛА ПРИЙТИ ДО ВАС ТЕЖ ЗАВТРА?

ЧЕСЬКИЙ КОНСУЛ ЗАЛИШАЄТЬСЯ В АМЕРИЦІ.

Ню Йорк. — Зденек Сметачек, який в середу зрезигнував зі становища консула Чехословаччини в Ню Йорку, дістав дозвіл залишитися в Злучених Державах: Як причину резигнації подав Сметачек розходження з большевицьким урядом Чехії.

М. Дурдела.

МАРА КОМУНІЗМУ

(ОСНОВНИК І РЕДАКТОР КОМУНІСТИЧНИХ У.Щ.ВІСТЕЙ ПРО КОМУНІЗМ).

6)

Атомова енергія і дух.

Цей епохальний винахід — нова отомова енергія — є вислідом невсипучої праці багатьох поколінь вчених.

Вона без сумніву зреволюціонізує людське життя подібно як це зробив винахід парової машини.

Від чого залежить дальший хід історії в зв'язку з цим винаходом?

Від чого, куди ним покерує дух: атомова енергія в руках дикуна з нерозвиненими або здегенерованими моральними почуттями буде зужита на знищення культурного дорібку людства, а в руках людей, що стоять на вершку культурного розвитку, буде новою благодаттю на шляху до дальшого поступу.

Атомова енергія на послугах духа, що любить свободу, що шанує цього духа в кожній людині, що вірить в право на життя і щастя кожного, здвигне людство до небувалих висот.

Як нею будуть керувати люди, п'яні вірою в свою „пролетарську" вищість, яка дозволяє їм всякими найнегіднішими дорогами йти до здійснення своїх хворобливих фантазій, то історія пірне знову на якийсь час в пітьмі варварства.

Цієї справи не вирішать механічно „продукційні умовини" та „власницькі стосунки", а знов таки відповідні наставлення духа, його інтелектуальний рівень, його моральні засади, його напруження волі.

А тому, що комуністична диктатура опирається на жорстокому кровожадному примусі — чого вільний дух найбільше не терпить, — то всякі вигляди на перемогу є очевидно по стороні противників всякої диктатури.

У пекельному царстві комуністичної диктатури маси тільки й ждуть на нагоду, на хоч би одну атомову бомбу в стратегічному пункті, щоби рушити проти диктатури джунглів.

Цей вирішальний для дальшої історії бій буде твором і завершенням живого духа. Комунізм подібно як і фашизм мусить той бій програти якраз тому, що він приписує вирішальну ролю матерії, а не духові, що недоцінює пружної сили духа свободи як у себе вдома, так і в світі.

Задивившись сліпо в свою п'ятикутну червону зірку, що для них є символом „конечности і необхідности всесвітньої пролетарської революції" конечности і необхідности побіди пролетаріяту як головної на їх думку, продуктивної сили (що очевидно є неправда), комуністи, подібно як фашисти та націсти, вдивлені у свою фальшиву місію як „еліти" та „надчоловіків", і з фаталізмом подібним до сліпого інстинку нічних метеликів, що прямують до світла на свою певну смерть, — летять проти духа свободи на свою певну загибіль.

Це остаточно на ділі повалить і припечатає їхню теорію історичного матеріялізму.

Недооцінка сили духа, як в минулій історії так і в теперішності приписування вирішального значення матерії, буде головною причиною поразки комуністичної диктатури. Своїх ворогів, в першу чергу Злучених Держав Америки комуністи недоцінюють, легковажать.

В Америці техніка є, але культури — нема, кажуть большевики та інші комуністи (нажаль і деякі некомуністи так думають). На цьому „браку культури" в Америці скрутять собі карк комуністи.

Поза могутньою технікою вони не бачать могутнього духа любови свободи і ненависти гніту.

Насправді не атомова бомба, а саме цей могутній дух американської та европейської демократії положить комуністичну диктатуру на лопатки.

(Дальше буде).

КРИТИКА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ.

(Докінчення зі стор. 2-гої)

— треба протиставити псевдоурядові т. зв. УСРР щось не тільки рівнорядне, але значно вище за нього. Цим чимсь вищим не може бути ані якийсь національний комітет, ані У. Н. Рада, якби вона існувала не як парляментарне представництво в рямках української державної організації, а як незалежний еміґрантський новотвір. Не забуваймо, що самостійна українська держава у формі Української Народньої Республіки була проголошена як на східніх (Центральною Радою), так і на західніх (Національною Радою Галичини) українських землях. Отже, Українська Народня Республіка і її уряд не є чимсь новим і незнаним для українського народу. Одержуючи відомості про роботу Державного Центру УНР, українські народні маси знають, що це є державний центр справжньої української держави, територію якої насильно окупувала Москва, настановляючи на його місце узурпаторський уряд УСРР.

Такими і багатьма іншими подібними аргументами керувалися творці УНРади, а не „доктринерством та леґалістичною фікцією".

Жінки на воєнній службі

По Другій Світовій Війні ухвалено федеральний закон про допущення жінок до збройних частин Злучених Держав. Після того знову почали приймати жінок на таку службу і переробили для них уніформи відповідно до сучасних вимог.

Приймати жінок до збройних частин — помимо корпусу сестер жалібниць — було дозволено відповідним законом тільки на час війни та шість місяців по війні. Після скінчення війни з японцями уряд перестав набирати жінок до такої служби і фактично почав демобілізацію. Але ще не закінчилася демобілізація, я військові та морські чинники побачили, що праця жінок все ще є дуже потрібною і в шпиталях і в штабах. Тому стримували демобілізацію, або продовжували працю жінок на певний період часу. Передбачуючи потребу жіночої праці в будучому, військовий та морський департаменти звернулися до конгресу в справі ухвалення закону, який дозволив би мати обмежене число жінок на постійній праці в збройних частинах Злучених Держав.

В користь такого закону промовляв той факт, що в сучасних, модерних умовах війни кількість небоєвих занять, значно перевищує число боєвих. Наприклад, за Другої Світової Війни дві третини занять в армії були небоєві і з 628 небоєвих занять 406 виявилися придатними для жінок. У фльоті було 450 небоєвих занять, які могли займати — і займали — жінки.

Але найкращим аргументом за продовженням служби жінок у збройних частинах є та праця, яку вони виконали в часі Другої Світової Війни у війську („ВАК"), у фльоті („ВЕЙВС") і при маринарських частинах та в береговій сторожі („СПАРС"), не згадуючи блискучої праці сестер жалібниць при армії й фльоті.

Маючи перед собою докази доброї праці жінок, конгрес всеж вагався навіть в питанні, чи дозволити жінкам вступ до резервових частин за мирного часу. Але скоро виявилося, що жінки, яких потребують збройні частини, з освітою і здібні, не будуть служити за мирного часу коли, її праця не буде сталою й забезпеченою. Тому конгрес ухвалив закони в 1947 та 1948 роках, які дають можливість приймати та надавати старшинську ранґу жінкам, які в резервних так і в регулярних частинах.

Закон з 1947 року встановив, як в регулярних так і в резервних частинах, Військовий Корпус Сестер Жалібниць (в 1920 році військові сестри дістали умовну ранґу, але не дійсну й не мали однакової платні та інших старшинських привилеїв); Морський Корпус Сестер Жалібниць та Жіночий Корпус Медичних Спеціялісток. Всі члени — старшини.

Закон з 1948 року уможливив сталу службу жінок в регулярних військових, морських та повітряних частинах. Не включено до них берегової сторожі, оскільки вона не належить за мирного часу до воєнної фльоти. Розмір жіночих груп обмежено до двох відсотків від загальноог числа членів в тій частині, до якої вони належать.

Жінки підлягають всім правилам та розпорядженням, які стосуються мужчин, дістають однакову платню та інші призначення, але не дістають на своїх чоловіків і дітей, хіба що вони є дійсно на утриманні жінок. До активної служби не приймають жінок, які мають дітей до 18 років віком (до 14 років — в корпусах сестер жалібниць та в Жіночім Корпусі Медичних Спеціялісток). До регулярних частин не приймають замужніх жінок, проте, коли дівчина вже на воєнній службі віддається, це не є причиною до звільнення, як її подружне життя не перешкоджає їй виконувати свої обовязки.

Чимало жінок, які тепер є на службі,. має високі ранґи, бо служили за Другої Світової Війни по пять або більше років.

Загальна Рада.

ФОТОГРАФУЮТЬ РОЗВІЙ РАКА.—При допомозі тих машин, що їх бачимо на картині, зможуть зарекордувати розвій рака впродовж року. Спроби переводить Нортвестерн Юніверзіті.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 30.

Відділ:		Жертва:
	Павло Коваль	$ 3.00
	Роман Гвоздецький	2.00
	Фльоріян Волчко-Кульчицький	2.00
8	Микола Ловюк	3.00
8	Василь Мандзій	2.00
8	Пилип Гарасимів	2.00
8	Трофим Нечеснов	2.00
8	Millian Tutko	2.00
8	Іван Нісевич	2.00
8	Стефан Мартинів	2.00
21	Bohdan Farynyk	2.00
39	Гаврил Туркевич	3.00
39	Петро Дембіцький	2.00
39	Андрій Бусько	2.00
39	Стефан Вага	2.00
39	Василь Лаба	2.00
39	Константин Рибак	2.00
39	Василь Красневич	2.00
39	Ілія Лущак	2.00
39	Олекса Шмокалюк	2.00
39	Іван Лесюк	2.00
39	Віктор Осуйсвський	2.00
39	Антін Яворський	2.00
39	Мирослав Яворський	2.00
39	Антін Гайдук	2.00
39	Василь Каній	2.00
39	Іван Пігуляк	2.00
39	Ілія Каменюк	2.00
39	Василь Гриник	1.00
39	Стефан Монастирський	1.00
39	Гнат Порценалюк	1.00
39	Гаврил Капчук	1.00
89	Григорій Тимусь	3.00
101	Петро Славик	2.00
103	Йосиф Сенчишин	2.00
103	Павло Стецик	1.00
107	Іван Матейчук	4.00
144	Кирило Волощук	2.00
146	Дм. Чорний	3.00
146	Іл. Дигас	2.00
146	П. Андрушків	2.00
146	Ол. Чепак	2.00
146	Ст. Хомяк	2.00
146	П. Ґурняк	2.00
146	Н. Рой	2.00
146	Т. Горбусь	2.00
146	Я. Мерещак	2.00
206	Миколай Глідик	2.00
220	Johan Sniadanko	3.00
220	Wasyl Witoszynski	2.00
221	Богдан Пелехович	5.00
221	John Nowicki	3.00
248	М. Пик	2.00
248	Маскила	2.00
249	Заплітна	2.00
248	С. Дмитрик	2.00
248	М. Кобилянський	2.00
248	Ф. Богатель	1.00
248	В. Шило	1.00
248	Т. Кобилянський	1.00
271	Михайло Селевач, 1947-1948	4.00
271	Anthony Bubniak	2.00
300	М. Трешніцький	2.00
325	P. Pelock	2.00
372	Іван Головка	2.00
372	Йосиф Ярема	2.00
372	Василь Ярема	2.00
372	Максим Ярема	2.00
372	Василь Реновець	2.00
372	Петро Дибайло	2.00
379	Дмитро Хоркавий	3.00
418	Теодор Юревич	2.00

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ХВАЛИТЬ СКИТАЛЬЦІВ.

Читаю різні українські газети і в деяких подибую нарікання на скитальців. Не можу зрозуміти, що за причина тому. В моїй громаді теж є скитальці й ми добре приглянулись вже, що це за люди. Є кілька фамілій з родинами і всі вони люди чесні й роботящі. Правда, всі вони з великою освітою і не такі, як ми, старі еміґранти. Поводяться дуже гарно й тяжко працюють, виконуючи найпростішу роботу, за яку вже й нам, що звикли до таких робіт, не хочеться брати. В нас є священик, є один доктор, учитель і ще один, що покінчив високі школи. Самі професіоналісти, але від самого початку взялися відразу за просту роботу. Так само й їх діти чорно працюють. Працедавці дуже вдоволені з їх праці й їх хвалять. Що більше, хоч вони тяжко працюють, але й не забувають за народню роботу. Як же ж можна на таких людей нарікати? Нічого вони нам не забрали, а зате можна дечого від них навчитись. Вони щасливі, що живуть на волі, а не в тюрмі. Я певен, що з них буде велика користь для нашої народної справи, як і для цілого нашого життя в Америці.

Т. Озимчук,
Гудсон, Н. Й.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

МАДЯРСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПОВІСИЛИ ЗЯТЯ БУВШОГО ПРЕЗИДЕНТА

Будапешт, 8 грудня. (ЮП)— Мадярський комуністичний уряд повідомив вчора про виконання вироку смерти над Віктором Чорноким, зятем бувшого президента Зольтана Тільди. Чорноки вже за комуністичного режіму був мадярським амбасадором в Єгипті і його засуджено за „змову проти республики" з мадярськими еміґрантами та американцями і британцями.

ВЖЕ Є ФАЛЬШИВІ ПІВДОЛЯРІВКИ.

Филаделфія. — Тайна поліція остерігає, що вже появилися підроблені півдолярівки в обігу. Їх пізнати по тім, що дуже блискучі і дають почуття товщу в руках. Це тому, що до срібла додано домішку олива. Підроблення бути зовсім удачне.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Постановка „Наталки Полтавки".

Блукаючи по вулицях міста Ню Йорку та приглядаючись його безконечному рухові, зайшов я — недавній скиталець — в неділю 21 листопада ц.р. до Шкільної Авдиторії св. Юрія при 6-тій вулиці, щоб побачити заповіджену оперету „Наталка Полтавка", що ставив її для Тов. Просвіта Драматичний Гурток „Калина", під управою п. М. Іваніва. Я ще не мав нагоди бути на того роду імпрезах в Ню Йорку. По шістьох літах скитальщини, побачив я знову цей невмирущий твір І. Котляревського. Хто з нас його не знає, хто не бачив хоч кілька разів цього безсмертного твору, що то промовляє так щиро до серця і ума.

Знаючи, якою мішаниною говорять наші люде в Ню Йорку, я припускав, що і такою буде постановка „Наталки Полтавки". Коли піднеслась куртина та під супровід музики понеслась мила пісня „Віють вітри", мені сльози покотились. Я нагадав собі колишній театр Стадника, Львів та інші рідні села, де виставляли „Наталку Полтавку. Такою самою, живою і в культурному виведені, я побачив її знову в Ню Йорку.

В ролі Наталки виступала п-ні М. Осадчук. Струнка та висока, типу полтавського, мила в вимовах слів, а ще миліша в піснях, виявила музичну культуру і справність на сцені. Мій сусід по кріслі, давній горожанин міста Ню Йорку, пояснив мені, що п-ні М. Осадчук найбільш активна артистка української сцени міста Ню Йорку і околиці майже впродовж 25 літ. Це членкиня, як поясняв мені мій сусід, бувшого театру п-ні Машир і театру Карлаша, учасниця майже всіх бувших хорів в Ню Йорку та солістка.

Ці самі заслуги відносяться теж і до особи п. П. Слободяна, що грав ролю Виборного. Це побратим по сцені п-ні М. Осадчук. В ролі Виборного він виявив артистичний талант, вливаючи в неї душу і серце.

Лідія Корецька, оперова артистка театру Садовського, членкиня державного театру в Каменці-Подільському, учасниця хору Кошиця в Европі, виявила в ролі Терпелихи свої відомі артистичні спосібности. Її мецо-сопран звучав чарующо.

В ролі Возного виступав відомий комік-артист Ф. Бражник, що є теж українським костюмарем в Ню Йорку, як це можна було завважити теж і з реклями Наталки. На ролю Возного він вродився. Характеризація була одначе дещо пересадна.

В ролі Петра виступав А Цюпа. Хоч в нього високий та добре наставлений голос, зате краще підходила б йому роля Виборного, а не Петра. Через малу помилку музики в пісні „У сусіда хата біла" Петро дещо вийшов з рівноваги, але скоро зорієнтувався, за що нагороджено його оплесками.

Ролю Миколи виконав по майстерськи новоприбувший зі скитальщини М. Стахів. В ньому можна завважити артистичний хист, але мала роля Миколи і не дала йому змоги розвинути свої сили.

Музична точка була в руках артистки п-ні М. Гребенецької на піяні, а п. В. Коваля на скрипці.

З розмови з управителем Драматичного Гуртка „Калина" п. М. Івановим я довідався, що згаданий гурток за малою винагородою на конечні видатки при постанові піддержує українську штуку впродовж чотирьох літ. Свої услуги віддає гурток для наших товариств, а дохід іде на користь народної справи. В гуртку находяться члени, що живуть з праці, а в вільних хвилях віддають своє артистичне знання для загальної справи. Це дійсно похвальне діло.

Похвальним є також це, що перерви імпрези використовують на різні проголошення та заохоту до народної праці. Цим разом була заряджена на перерві збірка на допомогу студіюючій молоді на скитальщині. Збірку по промові студента п. Шандра переведено за дозволом уряду Тов. Просвіта та по щирих словах п. Назара та п. М. Іванова. Саля була битком переповнена глядачами, що по виставі перейшли до другої частини вечора, себто до забави з танцями.

П. Олійник.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУА ДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і біюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16786 Ковалишин Івана, Федорович Анни з місточ. Сасів (пов. Золочів). Від: Григорович Ізидора.

16787 Терпак Михайла, з с. Гайдуша, Симочок з с. Туря-Ремет (Карп. Україна) Гакун Івана зі Словаччини. Від Данило Івана.

16788 Стрийка Дяк Дмитра, з с. Нове Село (п. Рудки). Від Дяк Анастазії замуж. Козак, донька Федька і Палагії.

16789 До таборової Управи на Скитальщині від Відділу Розшук. при ЗУАДК. Просимо звідомити по таборах, що за: Залужними Катериною, Марією, Павлом, Ярославом та Іваном — діти Василя і Анни з с. Попиковиця Мала (п. Броди), пошукує з Америки Надорожна Марія. (Голоситись під ч. 16789).

16790 Трох вуйків: Верстюк (Біда) з с. Ляхівці Горішні (п. Станиславів. Від Верстюк Анни д. Івана.

16791 Кеник Густава, з Луцька (п. Дубінський) Дубно. Від: Кеник Йонахтана.

16792 Ткач, б. Нестора Ткача, з Ліпецької волости (п. Київ, Україна). Від Ткач Миколи.

16793 Ступак Миколи і Стефана, з с. Суха Воля, (п. Любачів). Від Галас Анни.

16795 Зелик Катерини, Підгаяк Марії, з с. Библо (п. Перемишль). Від. Петрович Емілії,

16796 Данилюк Микити, з с. Торговиця (п. Товмач). Від Данилюк Марії.

16797 Кравчук Федора. Від Присяжнюк Харитини, дочка Тихона, замуж. Махник, з с. Велика Горбаша, Київська область.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На кампанію, яку веде Український Конгресовий Комітет Америки в цілі зібрання 50 тисячного фонду, жертвували:

Вотервліт, Н. Й. Дня 14. листопада на місячних сходинах голова Українського Горожанського Клюбу п. Андрій Чура апелював до зібраних членів, щоб з нагоди 30-ліття Листопадового Зриву, зложили свої пожертви на цілі УККомітету. П. Лев Завіський з великим пієтизмом насвітлив присутним про значіння 1. Листопада 1918 р. При цій нагоді зложили жертви: Український Горожанський Клюб $20; О. Спяк $5; І. Урбан, М. Древецький, С. Михасів, П. Ковальчик по $2; В. Галайко, В. Футулуйчук, Л. Завіський, М. Завіський, В. Вовчук, А. Кріль, М. Дичко, М. Завіський, В. Теодоровичева, О. Давидовичева, А. Кащак по $1; разом $44.

Озон Парк, Н. Й. Ліста ч. 1176, зібрало Товариство „Вільна Україна", відділ 200 УНСоюзу: Стефан Вовк $10; І. Сельський, І. Гелега, С. Шіпка, В. Костишин, Й. Самборський, С. Малафій, В. Цісик, В. Воргуль, П. Стахів, Я. Теслюк, Й. Паращук, М. Дзядзьо по $5; М. Ворона, І. Сташків, по $3! Н. Танчак, С. Миськів, Я. Мороз, М. Швед, Е. Паращук, по $2; щазом $91.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Колектуючі членські вкладки за обезпечення в У. Н. Союзі ми на зборах свого відділу пригадуємо звичайно членам, що вони повинні зложити жертву на наш Конгресовий чи знова Допомоговий Комітети. І так на останніх зборах відділу зложено $22, а саме: Стефан Гальчишак $5, і А. Газда $1, а решту дрібними датками. У такий спосіб наш відділ зложив цього року вже $227 на Український Конгресовий Комітет, і якби так усі інші відділи складали бодай частинно свої жертви, то Конгресовий Комітет вже давно був би досягнув квоти $50,000 в теперішній кампанії.

Петро Кізел,
секр. від. 292 У.Н.Союзу.

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ

ДО ЧЛЕНІВ БЕРЕЖАНСЬКОГО ГУРТКА „МОЛОДОЇ УКРАЇНИ".

Ювилейний З'їзд членів таємного гуртка „Молода Україна" бережанської гімназії з нагоди 50-ліття оснування гуртка вирішив видати пропам'ятну книжку, в якій м. ін. буде поміщений список членів за час від 1898-1918 р. Усіх колишніх членів гуртка просимо адсилати короткі біографічні дати про себе та про товаришів, що полягли, згинули в тюрмах чи концентраційних таборах або померли. Надсилати з фотознимками й адресами на адресу: Проф. д-р Зенон Кузеля, Фюрт, Даніельляйтрассе 1/IV.

ЗАПОВІДАЮТЬ „ЧИСТКУ" . . . КОЛЮМБА.

Відень, 10 грудня. — В мадярській большевицькій газеті „Віляг" надруковано повідомлення, мовляв „добре відомий мадярський історик, Товадар Акс" найшов 130 документів, які „кидають чорне світло" на „деяких відкривців". В документах має бути „доказ", що Кристофер Колюмб, що відкрив Америку, мав бути „звичайним піратом на французькій службі".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — місячні збори Бр. св. в. Хрестителя, від. 270, відбудуться в середу, 15. грудня, в годині 7:30 ввечір в У. Н. Домі. Просимо всіх членів і членкиць щоби прибУули на отсі останні місячні збори цего року, щоби закінчити всі справи, які залишились з минувших зборів. — В. Бутковський, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Богдана Хмельницького, від. 133, овідомляе своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 11. грудня, в год. 8. вечером, в Ukrainian Center, в годині 8. вечером. Буде вибір нового уряду, справоздання контрольної комісії та сравоздання ювилейного комітету. — А. Сурма, предс.; І. Андріїщів, фін. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Вільна Україна, від. 152, повідомляе всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в середу дня 15. грудня, в годині 8:30 вечір, на 180 William St. Просимо всіх членів конечно прийти на ці збори. — М. Шумейко, предс.; І. Бакум, секр.

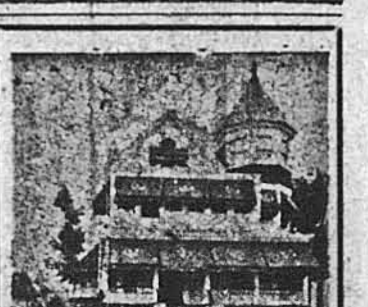
ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, відділ 37, повідомляе всіх своїх членкиць, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в четвер, 16. грудня в годині 7:30 вечером, в У. Н. Домі під ч. 214-216 Фултон вулиця. Просимо прийти на означений час, бо буде звіт уряду і контрольної комісії, як також буде вибір урядуна 1949 рік. Також е інші важні справи до полагодження. Просимо приеднувати нових членів і вписуйте своїх дітей до УНСоюзу. — А. Пограничиа, предс.; А. Генега, кас.; А. Гнатюк, секр.

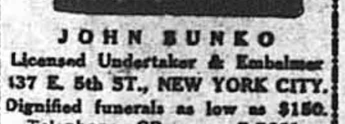
DERRY PA. — The Ukrainian Sisterhood of Holy Virgin of Derry, Pa., Branch 303, will hold their annual meeting, Sunday, December 12. Every member is asked to attend this meeting and to pay their dues in full, and select new officers for 1949. — Mrs. A. Kuzemczak, Sec'y.

ПОШУКУВАННЯ

Хто би знав з скитальців, або з Таборових управ де є Евген Борщук, літ 25, син Стефана родом з села Прошова, пов. Тернопіль, котрого німці забрали на примусові роботи. Був на роботі поза табором в Австрії. Хай зголоситься на понищу адресу до його Тети то отримае нагороду з подякою. **Mrs. Maria B. Malyk, 2762 N. Judson St., Phila. 32,Pa.**

Професійні Оголошення

ТАРЗАН, ч. 1989. Бивтва в джунглях.

Коли лев скочив ще раз на замотаного малпочоловіка, Тарзан пригадав собі на один з трюків льва, витягнув свої ноги...

...й вистрілив ними вгору могутнім рухом саме тоді, коли хижак мав притолочити Тарзана.

Заскочений несподіванкою, лев перевернувся до гори ногами, а малпочоловік скочив на рівні ноги.

Потім цар звірів і пан джунглів змірили свої сили в завзятій схватці.